

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу
України щодо справляння податків з платників податків – суб’єктів
господарювання, які провадять діяльність у сфері сільського
господарства”, внесеного на розгляд Кабінетом Міністрів України,
реєстраційний номер 5636 від 08 червня 2021 року,
до першого читання

1. Проєкт Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо справляння податків з платників податків – суб’єктів господарювання, які провадять діяльність у сфері сільського господарства” (далі – законопроект) Державною податковою службою України підтримується із зауваженнями.

2. Законопроектом пропонується запровадити особливий механізм оподаткування ПДВ операцій з вивезення за межі митної території України (експортних операцій) сільськогосподарської продукції, зазначених у товарних групах 1 – 24 згідно з УКТ ЗЕД, передбачити можливість не нараховувати податкові зобов’язання з ПДВ у випадках знищення сільськогосподарських рослин, насаджень, тварин у зв’язку із форс-мажорними обставинами, а також збільшення ставок єдиного податку для платників 4 групи (крім ставок для земель водного фонду та земель закритого ґрунту).

Вказаний особливий механізм оподаткування ПДВ операцій з вивезення за межі митної території України (експортних операцій) сільськогосподарської продукції зокрема передбачає:

обов’язкову реєстрацію платником ПДВ у разі придбання особою протягом останніх 12 календарних місяців сільськогосподарської продукції на суму, більше 1 млн гривень;

нульова ставка ПДВ до експортних операцій сільськогосподарської продукції застосовується лише після зарахування у повному обсязі валютної виручки за такою операцією на рахунок експортера в обслуговуючому банку в Україні;

до моменту надходження валютної виручки в повному обсязі такі операції пропонується оподатковувати ПДВ у загальному порядку (за ставками 20 та 14 відсотків);

відображення у податковій накладній детальної інформації за операціями з сільськогосподарською продукцією, зокрема: сума коштів, зарахована на банківський рахунок (виручка) та номер і дата митної декларації, що підтверджує вивезення сільськогосподарських товарів;

можливість коригування суми податкових зобов’язань платника виключно після повернення валютної виручки на поточний банківський рахунок платника податку в обслуговуючому банку в Україні.

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту останній, в частині запровадження особливого механізму оподаткування ПДВ операцій з вивезення за межі митної території України (експортних операцій) окремої

сільськогосподарської продукції, направлений на упередження втрат бюджету, які відбуваються за рахунок існування тіньових схем на ринку експорту сільгосппродукції з урахуванням порушення валютного законодавства, в частині не повернення в Україну валютної виручки, шляхом передбачення можливості застосування нульової ставки ПДВ у разі вивезені за межі митної території України сільськогосподарських товарів лише після надходження валютної виручки за такі експортовані товари.

У зв'язку із запровадженням законопроектом нової підстави для обов'язкової реєстрації платником ПДВ пропонуємо пункти 183.4, 183.8, 183.9 статті 183 Кодексу доповнити посиланням на пункт 181.3 статті 181 Кодексу по аналогії з посиланням у вказаних нормах на пункт 181.1 статті 181 Кодексу.

Крім того пропонуємо розглянути питання стосовно необхідності внесення змін до статті 182 Кодексу в частині встановлення нових підстав для добровільної реєстрації платником ПДВ у разі придбання особою протягом останніх 12 календарних місяців сільськогосподарських товарів, зазначених у товарних групах 1 – 24 згідно з УКТ ЗЕД, для використання в операціях, визначених у підпункті 14.1.57¹ пункту 14.1 статті 14 Кодексу, на суму, що не перевищує суму, визначену пунктом 181.1 статті 181 Кодексу, та для анулювання реєстрації платником ПДВ особи, яка була зареєстрована згідно з вимогами нового пункту 181.3 статті 183 Кодексу, у разі ненадходження валютної виручки за вказані експортовані товари.

Також зауважуємо, що доповнення форми податкової накладної/розрахунку коригування новими реквізитами призведе до суттєвого розширення форм податкової накладної/розрахунку коригування (або взагалі до необхідності запровадження окремої форми таких документів) та, як наслідок, збільшення часу платникам податку для заповнення таких документів, що зведе нанівець вже здійснені кроки щодо спрощення форм податкової звітності з ПДВ, ведення обліку платниками податку тощо.

При цьому ускладнення ведення податкового обліку платниками податків у зв'язку з запровадженням нових умов складання розрахунків коригування, розширенням переліку їх основних реквізитів та відповідного розширення форм податкової звітності з ПДВ може призвести до пониження позиції України в рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business, що здійснюється експертами Світового банку.

Стосовно пропозицій щодо можливості не нараховувати податкові зобов'язання з ПДВ у випадках знищення сільськогосподарських рослин, насаджень, тварин у зв'язку із форс-мажорними обставинами зауважуємо таке.

Тимчасово, до 01 квітня 2022 року, платникам ПДВ запропоновано подавати до контролюючого органу засобами електронного зв'язку в електронній формі повідомлення про наявність обставин з ліквідації сільськогосподарських рослин, насаджень, тварин у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням, загибеллю, падежем, забоєм внаслідок дії обставин непереборної сили у довільній формі разом з податковою декларацією з ПДВ за відповідний звітний (податковий) період, в якому виникли такі обставини, та довідково зазначати у такому повідомленні суму податку, що не нарахована у

зв'язку вказаними обставинами, та в подальшому таку інформацію відображати безпосередньо в податковій звітності з ПДВ.

Разом з тим пропонується надати контролюючому органу право отримувати від платника податку документи, що підтверджують наявність обставин ліквідації сільськогосподарських рослин, насаджень, тварин у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням, загибеллю, падежем, забоем внаслідок дії обставин непереборної сили (зміни до пункту 73.3 статті 73 Кодексу).

Слід зазначити, що запропонований порядок не дає можливості контролюючим органам визначити суму податку, не нараховану платником податку у випадках знищення сільськогосподарських рослин, насаджень, тварин у зв'язку із форс-мажорними обставинами, що може призвести до ускладнення проведення контрольно-перевірочних заходів в подальшому.

Водночас надання будь-яких пільг (преваг) з оподаткування ПДВ призводить до можливих зловживань при їх використанні, до виникнення додаткових схем ухилення від оподаткування та зменшення надходжень до бюджету, що є вкрай небажаним за економічної ситуації, що склалася в країні, а також до можливих зловживань при їх використанні і, крім прямих втрат бюджету, потребує додаткових витрат державних коштів для здійснення контролю за дотриманням відповідних умов надання пільг.

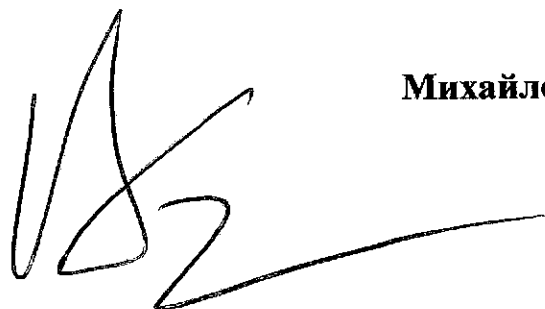
Отже, підтримку агропромислового комплексу потрібно здійснювати не за рахунок надання податкових пільг (преваг), а розробленням відповідної державної програми з визначенням конкретних джерел її фінансування.

Зокрема, одним із видів державної підтримки сільськогосподарського сектору економіки ДПС вбачає запровадження пільгового страхування в галузі сільського господарства.

Таким чином запропоновані законопроектном зміни в частині доповнення випадків, що не є постачанням товарів, зокрема коли сільськогосподарські рослини, насадження, тварини платника податку ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або, зруйнуванням, загибеллю, падежем, забоем внаслідок дії обставин непереборної сили, а також зміни щодо особливостей визначення бази оподаткування в разі постачання вказаних вище товарів, ДПС не підтримуються.

Також повідомляємо, що ДПС не заперечує щодо збільшення ставок єдиного податку для платників 4 групи (крім ставок для земель водного фонду та земель закритого ґрунту) зміни щодо яких запропоновано до статті 293 глави 1 Розділу XIV Кодексу.

**Заступник Голови Державної
податкової служби України**

Михайло ТИТАРЧУК